FIL-QORTI TAL-MAĠISTRATI (MALTA)
BĦALA QORTI TA' ĠUDIKATURA KRIMINALI

MAĠISTRAT NATASHA GALEA SCIBERRAS B.A., LL.D.

Kawża Nru: 97/07

Il-Pulizija
(Spettur Pierre Grech)

vs

Gaetano Azzopardi
(ID 282173(M))

Illum, 28 ta' April 2021

Il-Qorti,

Wara li rat l-imputazzjonijiet miġjuba fil-konfront tal-imputat **Gaetano Azzopardi**, iben Evaristo u Mary nee` Cini, imwieled Ħ'Attard, nhar it-3 ta' April 1973, residenti 134, Triq San Ġorġ, San Ġiljan, detentur tal-karta tal-identita` bin-numru 282173(M);

Akkużat talli f'dawn il-Gżejjer nhar l-10 ta` April 2006:

a) Kellu fil-pussess tiegħu d-droga **eroina** speċifikata fl-ewwel skeda tal-Ordinanza dwar il-Mediċini Perikolużi, Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta, meta hu ma kienx fil-pussess ta' awtorizzazzjoni għall-importazzjoni jew għall-esportazzjoni maħruġ mit-Tabib Prinċipali tal-Gvern skont id-disposizzjonijiet tar-4 u s-6 Taqsima tal-Ordinanza u meta ma kienx bil-liċenzja jew xort'oħra awtorizzat li jimmanifattura, jew li jforni d-droga msemmija u meta ma kienx b'xi mod ieħor bil-liċenzja mill-President ta' Malta li jkollu d-droga msemmija fil-pussess tiegħu u naqas li jipprova li d-droga msemmija ġiet fornuta lilu għall-użu tiegħu skont ir-riċetta kif

provdut fir-regolamenti msemmija u dan bi ksur tar-regoli tal-1939 dwar il-Kontroll Intern tad-Drogi Perikolużi (GN 292/1939), kif sussegwentement emendati u bi ksur tal-Ordinanza dwar il-Mediċini Perikolużi, Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta, **liema droga nstabet f'tali ċirkostanzi li juri li ma kienx għall-użu esklussiv tiegħu**;

b) U aktar talli sar reċidiv ai termini tal-Artikoli 49 u 50 tal-Kap 9 tal-Liġijiet ta' Malta b'sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) mill-Maġistrat Dr C. Scerri Herrera LL.D. nhar il-15 ta' Mejju, 2002, liema sentenza saret definittiva u ma tistax tiġi mibdula.

Il-Qorti ġiet mitluba sabiex fil-każ ta' ħtija, barra milli tapplika l-piena skont il-liġi, tordna lill-imputat iħallas l-ispejjeż li għandhom x'jaqsmu mal-ħatra tal-esperti, skont l-Artikolu 533(1) tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta.

Semgħet ix-xhieda, rat l-atti kollha tal-każ u d-dokumenti eżebiti, inkluż l-Ordni ta' l-Avukat Ġenerali bis-saħħa tas-sub-artikolu (2) tal-Artikolu 22 tal-Ordinanza dwar il-Mediċini Perikolużi (Kap. 101), sabiex din il-kawża tinstema' minn din il-Qorti bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali;

Rat illi ċ-ċitazzjoni odjerna ġiet ippreżentata fir-Reġistru ta' din il-Qorti mill-Prosekuzzjoni fit-18 ta' April 2007;

Rat ukoll illi din il-kawża ġiet assenjata lill-Maġistrat sedenti permezz tal-assenjazzjoni tad-doveri tal-1 ta' Frar 2013;

Rat illi fis-seduta tad-9 ta' Ottubru 2013, il-partijiet iddikjaraw illi kienu qegħdin jeżentaw lil din il-Qorti, kif preseduta, milli terġa' tisma' l-provi kollha mressqa sa dakinhar quddiem il-Qorti kif diversament preseduta;

Rat illi fis-seduta tal-25 ta' Mejju 2016, il-Prosekuzzjoni rrimettiet ruħha għall-provi prodotti fl-atti u semgħet it-trattazzjoni finali tad-difiża;

Rat ukoll illi wara li fuq talba tad-difiża, il-Qorti ssospendiet il-prolazzjoni tas-sentenza u wara li nstemgħet ix-xhieda ta' Dr. Anna Maria Vella, il-partijiet irrimettew ruħhom għall-provi prodotti.

Ikkunsidrat:

Illi l-fatti fil-qosor illi taw lok għal dan il-każ kienu s-segwenti:

Nhar l-10 ta' April 2006, fuq informazzjoni anonima li rċeviet il-Pulizija, **PS 1191 Nicholas Vella**[1] u **PS 702 Jonathan Ransley**[2] waqqfu lill-imputat ġewwa Triq il-Knisja, Paceville u waqt tfittxija li għamlu fuq il-persuna tiegħu, instabu ħames *sachets* b'sustanza suspettata droga, għaxar siringi, flus kontanti u żewġ *mobile phones*.

Fix-xhieda tiegħu, **l-Ispettur Pierre Grech**[3] ossia l-Uffiċjal Investigatur u Prosekutur f'dan il-każ, esebixxa s-sustanza misjuba fil-pussess tal-imputat[4], żewġ *mobile phones*[5], diversi siringi ġodda[6], mus[7] u s-somma ta' mitejn, ħamsa u disgħin Liri Maltin (Lm 295) fi flus kontanti[8], ilkoll misjuba fil-pussess tal-istess imputat. Huwa esebixxa wkoll sentenza ta' din il-Qorti kif diversament preseduta mill-Maġistrat Dr. Consuelo Scerri Herrera tal-15 ta' Mejju 2002, fl-ismijiet 'Il-Pulizija (Spettur Raymond D'Anastasi) vs Gaetano Azzopardi'.[9]

Illi fis-seduta tat-13 ta' Marzu 2009, id-difiża ddikjarat illi ma kienx hemm il-ħtieġa li jiġi maħtur espert analista u "*qed taccetta li d-droga hija droga eroina. Jaccetta wkoll li instabu fil-pussess tieghu u ma hemmx ghalfejn jinhatru finger print experts*".[10]

Mir-relazzjoni tal-**espert Dr Martin Bajada**, maħtur fil-mori tal-proċeduri odjerni bil-għan illi jiġu analizzati ż-żewġ *mobile phones* illi nstabu fuq il-persuna tal-imputat[11], jirriżulta illi dawn l-istess *mobile phones* kienu tal-marka Nokia, wieħed mudell numru 8210 u ieħor mudell numru 5140. Jirriżulta wkoll illi fil-waqt illi ma ġiet estratta l-ebda nformazzjoni minn fuq il-*mobile* mudell numru 8210, ġew estrapolati diversi messaġġi minn fuq il-*mobile phone* mudell numru 5140, liema messaġġi huma *outgoing* u allura tali li ntbagħtu minn dan iċ-ċellulari.[12]

Xehed ukoll **l-imputat** illi jgħid li dakinhar tal-10 ta' April 2006, fil-ħin meta ġie mwaqqaf mill-pulizija, huwa kien għadu ġej mill-ispiżerija. Fil-waqt illi ma ftakarx l-isem tal-istess spiżerija, spjega illi din kienet tinsab fejn il-*Barcelona Bar*, f'Paceville. Jgħid illi kellu ħafna siringi fuqu għaliex kien għadu kemm xtrahom u baqa' nieżel ikellem ħabib tiegħu li kien jaħdem ġewwa r-*restaurant*

[1] Ara x-xhieda ta' PS 1191 Nicholas Vella, a fol. 14 u 15 tal-proċess
[2] Ara x-xhieda ta' PS 702 Jonathan Ransley, a fol. 16 u 17 tal-proċess.
[3] Ara din ix-xhieda a fol. 7 u 8 tal-proċess.
[4] Esebita bħala Dok. PG 2.
[5] Esebiti bħala Dok. PG 3.
[6] Esebiti bħala Dok. PG 4.
[7] Esebit bħala Dok. PG 5.
[8] Esebiti bħala Dok. PG 6.
[9] Ara a fol. 22 u 23 tal-proċess.
[10] Ara a fol. 19 tal-proċess.
[11] Ara d-digriet ta' din il-Qorti kif diversament preseduta, a fol. 19 tal-proċess.
[12] Din ir-relazzjoni tinsab esebita a fol. 39 *et seq* tal-proċess.

La Maltija. Waqt illi kien qiegħed jitkellem mal-ħabib tiegħu, waqqfuh il-pulizija. Ikkonferma illi meta ġie mwaqqaf, huwa kellu fuqu l-eroina, kif ukoll is-siringi u dan għaliex wara kien ser jieħu d-droga. Żied jgħid illi dak iż-żmien huwa kien jgħix San Ġwann u San Ġiljan, ġieli għand ommu u ġieli għand ħabib tiegħu.

Dwar l-ammont ta' siringi illi kellu fil-pussess tiegħu, l-imputat jgħid hekk:

> "Peress li l-vini ma kontx insibhom tahli hafna labar ghax il-labra imbgħd tigi blunt u ma tkunx tista terga ddahhalha u terga tuza labra ohra. Terga tbattal id-doza li ghandek fiha u titfaghha go labra ohra. Fil-fatt meta mmanettjawni dakinhar, kelli ferita kbira hawn kienu fethuhieli regghu."[13]

Dwar id-droga li nstabet fil-pussess tiegħu, l-imputat xehed illi fuqu kellu ħames pakketti dakinhar, li kien xtrahom madwar tliet kwarti qabel ma ġie mwaqqaf mill-pulizija. Huwa kien akkwistahom bil-prezz ta' għaxar Liri Maltin 'il wieħed u għalhekk b'kollox, huwa ħallas ħamsin Liri Maltin. Żied jispjega illi huwa xtara ħames pakketti għaliex il-fornitur tiegħu kien jaqdih b'dan il-mod u dan fis-sens illi minflok kien jagħtih gramma sħiħa, kien jagħtih id-droga f'pakketti. Kompla jgħid illi d-droga li kellu kienet isservih madwar tlieta jew erbat ijiem. Skont hu, dak iż-żmien, huwa kien jieħu pakkett ta' 0.1 gramma jew żewġ pakketti kuljum u ġieli ħa iżjed ukoll. L-imputat spjega illi kien jieħu l-mistura fil-għodu, imbagħad wara nofsinhar kien jieħu d-doża tad-droga. Huwa jgħid illi ġie mwaqqaf mill-pulizija għall-ħabta tal-ħamsa jew il-ħamsa u nofs ta' wara nofsinhar. Dak iż-żmien huwa kien jaħdem bħala kok ġewwa *St. George's Park* u kien jaqla' madwar sittin jew sebgħin Lira Maltin fil-ġimgħa. Dwar il-flus illi kellu fuqu meta ġie mwaqqaf mill-pulizija, huwa jgħid illi "*jista' jkun*" illi kellu dawk il-flus fuqu stante li dak iż-żmien, huwa kellu l-vizzju tal-logħob u kien jilgħab ħafna flus. Meta jirbaħ, imbagħad, ġieli kien isellef il-flus lil xi nies li jkun jaf jew nies li kienu jeħdulu sħabu u illi jkunu tilfu l-flus u jkollhom bżonn jissellfu xi Lm 20. Ġeneralment kien imur jilgħab fuq il-*poker machines* ġewwa ħwienet tal-logħob fiż-żona ta' Paceville fosthom ġewwa l-istabbiliment Għall-Kafe` jew *Fairplay*.

Dwar il-*mobile phones* illi kellu fil-pussess tiegħu, huwa jgħid illi wieħed minnhom kien ta' xi Bulgaru, li ssellef Lm10 mingħand l-istess imputat u għalhekk huwa żammlu l-*mobile phone* bħala garanzija. Il-*mobile phone* l-ieħor kien tiegħu. Dwar dan huwa jgħid illi kienu jużawh kemm hu kif ukoll l-eks mara tiegħu, ċertu Lorraine Perici u t-tifla tagħha Roxanne Perici. Spjega illi Lorraine Perici, li dak iż-żmien kienet taħdem fil-*catering*, ukoll kienet tuża l-eroina fiż-żmien u kellha wkoll il-vizzju tal-logħob. Żied jgħid illi l-*mobile phone* tiegħu

[13] Ara a fol. 93 tal-proċess.

ġieli sellfu lil xi ħbieb tiegħu u jista' jagħti l-każ illi xi messaġġi ntbagħtu minn dawn il-persuni u mhux mingħandu. Kompla jispjega illi kien hemm messaġġi li bagħtet Roxanne, għaliex kienu jkunu flimkien u kienet tuża l-*mobile phone* tiegħu. Skont l-imputat dak iż-żmien huwa kien jgħix għand ommu ġewwa San Ġiljan u xi kultant, kien imur għand martu wkoll, li kienet tgħix San Ġwann, flimkien ma' bintha. Jgħid ukoll illi ilu sentejn ma jagħmel użu mid-droga.[14]

Dr Anna Maria Vella, li taħdem ġewwa ċ-Ċentru tad-*Detox*, tixhed illi l-imputat ilu jattendi fl-istess Ċentru mis-sena 1998 ossia minn meta kellu ħamsa u għoxrin sena. Tgħid illi l-imputat kellu problema kbira ta' droga u kien diffiċli ħafna għalih illi jieqaf. Spjegat illi kien hemm perjodi qosra li fihom l-imputat ipprova jieqaf u anke ipprova jidħol fi programm ta' rijabilitazzjoni u ttenta wkoll jegħleb il-vizzju waħdu, iżda sas-sena 2013 kien għadu juża d-droga. Mis-sena 2013 'il quddiem, l-imputat waqqaf dan l-użu u ma baqax ifittex aktar l-għajnuna. Ix-xhud ikkonfermat illi fiż-żmien tax-xhieda tagħha, u ċioe` fis-17 ta' Jannar 2018, l-imputat ma kienx qed juża droga.[15]

Ikkunsidrat ukoll:

Illi jirriżulta mis-suespost illi l-imputat irrilaxxja stqarrija lill-Pulizija Eżekuttiva nhar il-11 ta' April 2006, wara li huwa ngħata s-solita twissija skont il-liġi, iżda mingħajr id-dritt li jottjeni parir legali qabel l-interrogatorju tiegħu u d-dritt għall-assistenza legali waqt l-istess interrogatorju, stante li l-ebda wieħed minn dawn id-drittijiet ma kien viġenti fiż-żmien tal-każ odjern.[16]

F'dan ir-rigward, il-Qorti tagħmel referenza għas-sentenza tal-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem tat-12 ta' Jannar 2016 fil-każ **Mario Borg v. Malta**, kif ukoll għas-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali fl-ismijiet **The Republic of Malta vs Chukwudi Onyeabor** tal-1 ta' Diċembru 2016, fejn hemmhekk il-Qorti għamlet referenza għal diversi sentenzi tal-Qorti Kostituzzjonali ossia **Carmel Saliba vs Avukat Generali** tas-16 ta' Mejju 2016, **Stephen Nana Owusu vs Avukat Generali** tat-30 ta' Mejju 2016, **Malcolm Said vs Avukat Generali et** tal-24 ta' Ġunju 2016 u **Aaron Cassar vs Avukat Generali et** tal-11 ta' Lulju 2016 u għaddiet sabiex tiddeċiedi illi "*the denial of the right to legal assistance at the pre-trial stage as a result of a systematic restriction applicable to all accused persons must today be held to be in violation of the conditions for the admissibility of an accused's statement*."

Il-Qorti tirreferi wkoll għas-sentenza mogħtija mill-Qorti Kostituzzjonali fil-5 ta' Ottubru 2018, fl-ismijiet **Christopher Bartolo vs Avukat Ġenerali et**, f'liema

[14] Ara din ix-xhieda a fol. 91 sa 106 tal-proċess.
[15] Ara din ix-xhieda a fol. 134 u 135 tal-proċess.
[16] Din l-istqarrija tinsab esebita a fol. 10 u 11 tal-proċess.

każ fl-istqarrijiet tiegħu, ir-rikorrenti minkejja li qabel irrilaxxja l-ewwel stqarrija, kien ingħata parir mingħand l-avukat tiegħu li f'dak l-istadju ma jgħid xejn lill-pulizija, huwa xorta waħda rrisponda għad-domandi waqt l-interrogatorju li sarlu, bir-riżultat li stqarr fatti li kienu inkriminanti għalih, in kwantu ammetta li kien jixtri d-droga kemm għall-użu personali tiegħu, kif ukoll sabiex ibiegħ minnha lil terzi. Fis-sentenza tagħha, il-Qorti Kostituzzjonali qalet hekk dwar l-istqarrijiet rilaxxjati mill-istess rikorrenti mingħajr il-jedd ta' assistenza legali waqt l-interrogatorji tiegħu:

> "36. Mill-premess jirrizulta manifest li l-istqarrijiet rilaxxjati mir-rikorrent ser ikollhom kif fil-fatt gja` kellhom quddiem il-Qorti Kriminali impatt fil-proceduri kriminali, mhux in kwantu ghall-ammissjonijiet, izda in kwantu l-kontenut taghhom kien ittiehed in konsiderazzjoni fil-quantum tal-piena imposta fuqu mill-Qorti Kriminali, u issa huwa car li anke l-Qorti tal-Appell Kriminali ser tiehu konsiderazzjoni tal-kontenut tal-istqarrijiet f'dan ir-rigward. Ghalhekk, ghalkemm il-proceduri kriminali ghadhom pendenti u ghalhekk ma jistax f'dan l-istadju jigi determinat jekk kienx hemm lezjoni ta' smigh xieraq f'dawk il-proceduri, jekk l-istqarrijiet jithallew fil-process tal-proceduri kriminali, dawn wisq probabbilment ser isir uzu minnhom mill-Qorti tal-Appell Kriminali bi pregudizzju jew vantagg ghall-akkuzat fil-kwantifikazzjoni tal-piena, kemm dik karcerarja kif ukoll ghal dak li tirrigwarda l-multa li tista' tigi imposta.
>
> 37. Fid-dawl tal-premess <u>it-tehid tal-istqarrijiet zgur li ser ikollhom impatt fuq l-ezitu tal-process kriminali u, ladarba dan isir, x'aktarx ser isir ksur tad-dritt tal-rikorrent ghal smigh xieraq tenut kont tal-fatt li dawn gew rilaxxjati mir-rikorrent fl-assenza ta' avukat li jassistih</u>. Ghalhekk huwa xieraq li, filwaqt li f'dan l-istadju ma jistax jinghad jekk kienx hemm lezjoni ta' dan id-dritt fundamentali tar-rikorrent peress li l-proceduri kriminali ghadhom pendenti, dawn ma jithallewx jibqghu fl-inkartament tal-process kriminali." [sottolinear tal-Qorti]

Allura minkejja illi r-rikorrenti f'dak il-każ, kien ingħata l-jedd li jikkonsulta ma' avukat qabel l-ewwel interrogatorju tiegħu u anke eżerċita dan il-jedd, il-Qorti ordnat illi l-istqarrijiet tiegħu ma jitħallewx fl-inkartament la darba kien ser ikollhom impatt fuq l-eżitu tal-proċess kriminali u dan stante illi ma ngħatax il-jedd għall-assistenza legali waqt l-interrogatorji tiegħu. Din kienet ukoll il-konklużjoni tal-Qorti tal-Appell Kriminal fis-sentenza tagħha tal-20 ta' Novembru 2018, fl-ismijiet **<u>Il-Pulizija vs Claire Farrugia</u>**, f'liema każ dik il-Qorti skartat bħala inammissibbli l-istqarrijiet tal-imputata, waħda minnhom ġuramentata, u dan għaliex għalkemm hija ngħatat id-dritt li tottjeni parir legali qabel l-istqarrijiet tagħha, madankollu hija ma ngħatatx id-dritt li tkun assistita minn avukat waqt l-interrogatorji li sarulha u dan stante li dan id-dritt ma kienx

għadu viġenti fiż-żmien in kwistjoni. F'dan is-sens ukoll iddeċidiet l-istess Qorti fis-sentenza tagħha fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Emad Masoud** tas-16 ta' Mejju 2019 u fis-sentenza tagħha fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Sandro Spiteri** tat-18 ta' Ġunju 2019, f'liema każ, l-imputat kien irrilaxxja stqarrija kemm mingħajr il-jedd li jottjeni parir legali qabel l-interrogatorju tiegħu, kif ukoll mingħajr id-dritt li jkun assistit minn avukat waqt l-istess interrogatorju.

Fis-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija (Spettur Malcolm Bondin) vs Aldo Pistella** tal-14 ta' Diċembru 2018, f'liema każ l-appellat kien ingħata l-jedd li jottjeni parir legali qabel l-interrogotarju tiegħu u anke eżerċitah, iżda ma ngħatax il-jedd li jkun assistit minn avukat waqt dan l-interrogatorju, stante illi anke f'dak il-każ, fiż-żmien in kwistjoni, dan il-jedd ma kienx viġenti fil-liġi Maltija, il-Qorti Kostituzzjonali reġgħet irribadiet il-konklużjonijiet tagħha fis-sentenza preċedenti fl-ismijiet **Christopher Bartolo vs Avukat Ġenerali et**:

> "14. Għalkemm, bħall-ewwel qorti, taqbel mal-appellanti illi f'dan l-istadju għadu ma seħħ l-ebda ksur tal-jedd għal smigħ xieraq, madankollu, kif osservat fil-każ ta' Malcolm Said, il-qorti xorta hija tal-fehma li ma jkunx għaqli li l-proċess kriminali jitħalla jitkompla bil-produzzjoni tal-istqarrija tal-akkużat Pistella ladarba din, għallinqas f'parti minnha, ittieħdet mingħajr ma Pistella kellu l-għajnuna ta' avukat. Għalhekk, għalkemm għadu ma seħħ ebda ksur tal-jedd għal smigħ xieraq, fiċ-ċirkostanzi huwa għaqli illi, kif qalet l-ewwel qorti, ma jsir ebda użu mill-istqarrija fil-proċess kriminali sabiex, meta l-proċess kriminali jintemm, ma jkunx tniġġes b'irregolarità – dik li jkun sar użu minn stqarrija li ttieħdet mingħajr ma l-interrogat kellu l-għajnuna ta' avukat – li tista' twassal għal konsegwenzi bħal tħassir tal-proċess kollu."

Fil-każ ta' **Philippe Beuze vs Belgium** deċiż mill-*Grand Chamber* tal-Qorti Ewropea dwar id-Drittijiet tal-Bniedem fid-9 ta' Novembru 2018, dik il-Qorti reġgħet adottat il-kriterju tal-*overall fairness of the proceedings* sabiex tistħarreġ jekk seħħitx o meno leżjoni tad-dritt għal smiegħ xieraq. Għalkemm sabet li f'dan il-każ seħħet vjolazzjoni tal-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni, il-Qorti mxiet lil hinn minn dawk id-deċiżjonijiet li fihom instabet vjolazzjoni tal-imsemmi artikolu għaliex kien hemm restrizzjoni sistematika fil-liġi domestika tad-dritt ta' persuna suspettata jew arrestata ta' aċċess għall-avukat, u ddeċidiet illi l-Qorti għandha dejjem tistħarreġ iċ-ċirkostanzi partikolari tal-każ, tenut kont ta' numru ta' kriterji, mhux eżawrjenti, elenkati fid-deċiżjoni tagħha. Dik il-Qorti qalet hekk fid-deċiżjoni tagħha:

> "(γ) Relevant factors for the overall fairness assessment
>
> 150. When examining the proceedings as a whole in order to assess the impact of procedural failings at the pre-trial stage on the overall fairness

of the criminal proceedings, the following non-exhaustive list of factors, drawn from the Court's case-law, should, where appropriate, be taken into account (see Ibrahim and Others, cited above, § 274, and Simeonovi, cited above, § 120):

(a) whether the applicant was particularly vulnerable, for example by reason of age or mental capacity;

(b) the legal framework governing the pre-trial proceedings and the admissibility of evidence at trial, and whether it was complied with – where an exclusionary rule applied, it is particularly unlikely that the proceedings as a whole would be considered unfair;

(c) whether the applicant had the opportunity to challenge the authenticity of the evidence and oppose its use;

(d) the quality of the evidence and whether the circumstances in which it was obtained cast doubt on its reliability or accuracy, taking into account the degree and nature of any compulsion;

(e) where evidence was obtained unlawfully, the unlawfulness in question and, where it stems from a violation of another Convention Article, the nature of the violation found;

(f) in the case of a statement, the nature of the statement and whether it was promptly retracted or modified;

(g) the use to which the evidence was put, and in particular whether the evidence formed an integral or significant part of the probative evidence upon which the conviction was based, and the strength of the other evidence in the case;

(h) whether the assessment of guilt was performed by professional judges or lay magistrates, or by lay jurors, and the content of any directions or guidance given to the latter;

(i) the weight of the public interest in the investigation and punishment of the particular offence in issue; and

(j) other relevant procedural safeguards afforded by domestic law and practice."

F'dak il-każ, meta l-Qorti Ewropea ġiet biex teżamina dawn il-kriterji fil-kuntest taċ-ċirkostanzi li kellha quddiemha, fil-waqt illi saħqet illi kienet qed issib vjolazzjoni tal-Artikolu 6 fid-dawl ta' diversi fatturi meħudha lkoll flimkien u mhux kull fattur meqjus separatament, ikkunsidrat *inter alia* illi fl-istess każ, ir-

restrizzjonijiet fuq id-dritt tal-aċċess għall-avukat kienu estensivi u dan fis-sens illi l-akkużat ġie interrogat waqt li kien fil-kustodja tal-pulizija mingħajr ma qabel ingħata l-opportunita` li jottjeni parir legali jew li jkollu avukat preżenti u fil-kors tal-investigazzjoni ġudizzjarja li seħħet wara, ma ngħatax il-possibilita` li jkun assistit minn avukat, kif lanqas ma ngħata dan id-dritt f'atti investigattivi oħrajn sussegwenti. F'dawk iċ-ċirkostanzi, mingħajr ma ngħata informazzjoni ċara dwar id-dritt tiegħu għas-silenzju, huwa rrilaxxja stqarrijiet dettaljati u sussegwentement ta wkoll verżjonijiet differenti dwar il-fatti, bir-riżultat illi għamel stqarrijiet, li għalkemm ma kinux inkriminanti fis-sens restrittiv ta' din il-kelma, effettwaw sostanzjalment il-posizzjoni tiegħu, speċjalment fir-rigward ta' akkuża partikolari. Dawn l-stqarrijiet ġew ilkoll ikkunsidrati bħala ammissibbli fil-proċeduri kontra tiegħu. In oltre tali stqarrijiet kellhom rwol importanti fil-proċeduri u fir-rigward ta' akkuża minnhom, kienu jiffurmaw parti integrali mill-provi li a bażi tagħhom huwa nstab ħati.

Fil-każ deċiż mill-Qorti Kostituzzjonali fl-ismijiet **Paul Anthony Caruana vs Avukat Ġenerali et** nhar il-31 ta' Mejju 2019, l-attur ilmenta minn ksur tal-jedd tiegħu għal smiegħ xieraq fid-dawl tal-fatt illi ma ngħatax id-dritt tal-aċċess għall-avukat kemm qabel irrilaxxja l-istqarrija tiegħu lill-pulizija kif ukoll waqt l-interrogatorju tiegħu, u għaldaqstant talab lill-Qorti kemm sabiex tiddikjara illi ġew leżi d-drittjiet fundamentali tiegħu kif sanċiti fl-Artikolu 39 tal-Kostituzzjoni u fl-Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea, kif ukoll sabiex takkorda dawk ir-rimedji effettivi inkluż li tannulla, tħassar u tirrevoka s-sentenza mogħtija fil-konfront tiegħu mill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali, li permezz tagħha kien instab ħati tal-imputazzjonijiet miġjuba kontra tiegħu u ġie kkundannat għal terminu effettiv ta' priġunerija.

F'dan il-każ, wara li rreferiet għall-każ ta' **Ibrahim and Others v. United Kingdom** deċiż mill-Qorti Ewropea fit-13 ta' Settembru 2016 u kompliet illi allura l-fatt waħdu li persuna ma tkunx tħalliet tingħata l-għajnuna ta' avukat waqt l-interrogazzjoni, ukoll jekk ma kienx hemm raġunijiet impellenti għal dan in-nuqqas, ma huwiex biżżejjed biex, *ipso facto*, jinsab ksur tal-jedd għal smigħ xieraq, iżda wieħed irid iqis il-proċess fit-totalità tiegħu, il-Qorti Kostituzzjonali għamlet referenza wkoll għad-deċiżjoni f'**Beuze v. Belgium** u għall-kriterji hemmhekk indikati (u fuq ċitati minn din il-Qorti) li a bażi tagħhom wieħed għandu jeżamina l-proċeduri fl-intier tagħhom fid-dawl tal-impatt tan-nuqqasijiet proċedurali fl-istadju ta' qabel il-proċeduri. Il-Qorti kompliet hekk dwar l-ilment tal-attur:

> "20. Fid-dawl ta' dawn il-konsiderazzjoniiet, l-aggravju tal-attur – safejn igħid illi "l-fatt waħdu illi persuna li tkun instabet ħatja ma tkunx tħalliet tikkonsulta ma' avukat tal-fiduċja tagħha fil-mument tal-investigazzjoni u l-għotja ta' stqarrija lill-pulizija, minħabba restrizzjoni sistematika fil-

liġi maltija, awtomatikament ikun ifisser illi saret vjolazzjoni tad-dritt fundamentali tas-smigħ xieraq ta' dik l-istess persuna taħt l-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea" – huwa ħażin u huwa miċħud.

21. Fil-każ tallum kien hemm raġuni tajba għala l-attur ma tħalliex ikellem avukat qabel jew waqt l-ewwel interrogazzjoni. Ir-raġuni hi li kien hemm il-ħsieb li ssir controlled delivery lil terza persuna li kienet tipprovdi lill-attur bid-droga, u biex din l-operazzjoni tirnexxi kien meħtieġ li l-attur ma jitħalla jikkomunika ma' ħadd biex ma titwassalx il-kelma lil dan it-terz.

...

23. L-attur ingħata t-twissija li trid il-liġi qabel ma ta l-istqarrija, u ma saret ebda allegazzjoni li l-istqarrija saret fiċ-ċirkostanzi msemmija fl-art. 658 tal-Kodiċi Kriminali. ... Ħlief għall-fatt li ma kellux avukat dak il-ħin, l-attur ma ressaq ebda argument serju kontra l-validità u l-veraċità tal-istqarrija.

24. Għandu jingħad ukoll illi l-attur ma nżammx aktar milli kien meħtieġ biex tirnexxi l-operazzjoni tal-controlled delivery; dakinhar stess kien meħlus u seta' liberament ikellem avukat.

25. Barra minn hekk, <u>l-istqarrija magħmula lill-pulizija ma kinitx ir-raġuni li wasslet għall-kundanna tal-attur</u>: l-attur instab ħati mill-qorti ta' ġurisdizzjoni kriminali għax ammetta l-ħtija għal dawk l-akkużi li ma ġewx ritirati. Dan għamlu fil-preżenza tal-avukat wara li ikkonsulta miegħu u quddiem maġistrat li wissih bil-konsegwenzi tal-ammissjoni u tah l-opportunità li jeħodha lura.

26. Tassew illi l-attur igħid illi kien kondizzjonat bil-fatt li kien ġà ta stqarrija lill-pulizija qabel ma ammetta quddiem il-qorti...

27. Dan jista' f'ċerti ċirkostanzi jkun fattur relevanti, iżda fil-każ tal-lum l-attur seta' jiċħad dak li stqarr fl-istqarrija u wkoll, jekk tassew kif qal hu kien fis-sakra meta għamilha u għalhekk l-istqarrija ma għamilhiex "volontarjament", jikkontestaha taħt l-art. 658 tal-Kodiċi Kriminali – seta' saħansitra jirtira l-ammissjoni li għamel quddiem il-qorti – għax il-qorti ta' ġurisdizzjoni kriminali, presjeduta minn ġudikant togat, kienet taf biżżejjed, fid-dawl tas-sentenza ta' Salduz, li kienet ingħatat qabel, li ma kellhiex toqgħod fuq l-istqarrija weħedha, aktar u aktar jekk tkun ġiet irtirata, jekk ma jkunx hemm xiehda oħra li ma tħallix dubju dwar il-ħtija. Bilkemm għalfejn ngħidu wkoll illi l-attur kien inqabad in flagrante, bi kwantità ta' droga fuq il-persuna tiegħu u fid-dar fejn kien joqgħod.

28. Il-qorti aktar temmen illi l-attur ammetta quddiem il-qorti mhux għax kondizzjonat bl-istqarrija li kien ta iżda għax kien jaf bix-xiehda l-oħra

> kontrieh u biex jieħu l-benefiċċju, li fil-fatt ingħata, taħt l-art. 29 tal-Ordinanza dwar il-Mediċini Perikolużi [Kap. 101].” [sottolinear ta’ din il-Qorti]

F’każ iżjed riċenti deċiż mill-Qorti Kostituzzjonali nhar is-27 ta’ Settembru 2019, fl-ismijiet **Graziella Attard vs Avukat Ġenerali**, f’liema każ il-posizzjoni legali kienet dik adoperata qabel l-10 ta’ Frar 2010 u għalhekk qabel ġie fis-seħħ id-dritt ta’ persuna suspettata jew arrestata li jottjeni parir legali qabel l-interrogatorju tiegħu, wara li rreferiet ukoll għall-każ **ta’ Beuze v. Belgium**, l-istess Qorti kkonkludiet illi:

> “10. Madanakollu, billi ċ-ċirkostanzi fejn il-persuna interrogata tista’ ma titħalliex tkellem avukat huma l-eċċezzjoni aktar milli r-regola, u din il-qorti għandha s-setgħa li tagħti rimedju fejn issib li disposizzjoni li tħares dritt fondamentali mhux biss “qiegħda tiġi” iżda wkoll meta “tkun x’aktarx sejra tiġi miksura”, din il-qorti hija tal-fehma, kif osservat fis-sentenza mogħtija fl-24 ta’ Ġunju 2016 fl-ismijiet Malcolm Said v. Avukat Ġenerali, **illi ma jkunx għaqli** – partikolarment fid-dawl ta’ inkonsistenzi fis-sentenzi tal-Qorti Ewropea li joħloq element ta’ imprevedibilità, kif jixhdu l-posizzjonijiet konfliġġenti li ħadet fil-każ ta’ Borg u f’dak ta’ Beuze – **illi l-proċess kriminali jitħalla jitkompla bil-produzzjoni tal-istqarrija mogħtija mill-attriċi lill-pulizija** għaliex tqis illi, fiċ-ċirkostanzi, in-nuqqas ta’ għajnuna ta’ avukat ma kienx nuqqas li ma jista’ jkollu ebda konsegwenza ta’ preġudizzju għall-attriċi, aktar u aktar meta fl-istqarrija ammettiet sehma fir-reat.” [enfasi ta’ din il-Qorti]

Fl-istess sentenza, il-Qorti Kostituzzjonali tenniet ukoll is-segwenti:

> “18. Il-qorti tqis illi l-ordni li l-istqarrija titneħħa mill-inkartament, aktar milli rimedju għal ksur li, wara kollox, għadu ma seħħx, huwa garanzija tal-integrità tal-proċess u wkoll fl-interess pubbliku, biex ma jiġrix l-proċess kontra l-attriċi jkollu jitħassar wara li jintemm, b’ħela ta’ ħin u riżorsi, li tkun forma oħra ta’ inġustizzja għax il-liġijiet għandhom iħarsu mhux biss lil min hu mixli b’reat iżda wkoll lil min jista’ jkun vittma ta’ reat.
>
> 19. Il-qorti għalhekk terġa’ ttenni li ma jkunx għaqli li jsir użu mill-istqarrija waqt il-proċess kriminali ...”.

Huwa evidenti illi fil-każ odjern, jeħtieġ li din il-Qorti teżamina ċ-ċirkostanzi li għandha quddiemha mhux mill-ottika ta’ ksur tal-jedd għal smiegħ xieraq stante li m’għandhiex kompetenza li tagħmel dan, iżda sempliċiment mil-lat tal-valur probatorju li għandha tingħata l-istess stqarrija, tenut kont madankollu tal-ġurisprudenza fuq indikata. Mis-suespost, il-Qorti jidhrilha illi fil-każ ta’ Beuze,

sabiex sabet vjolazzjoni tal-jedd tal-akkużat għal smiegħ xieraq, il-Qorti Ewropea fil-valutazzjoni tagħha tal-*overall fairness of the proceedings* straħet ħafna fuq il-fatt illi l-akkużat ma ngħatax aċċess għall-avukat qabel u/jew waqt l-interrogatorji diversi li sarulu, illi fl-istqarrijiet tiegħu għamel dikjarazzjonijiet inkriminanti u illi fir-rigward ta' akkuża partikolari, l-istqarrijiet tiegħu kellhom impatt tali illi wasslu għal sejbien ta' ħtija. Fil-każ ta' Paul Anthony Caruana, imbagħad, fil-waqt illi ma sabitx ksur tad-dritt tal-attur għal smiegħ xieraq, il-Qorti Kostituzzjonali qieset bħala fattur determinanti l-fatt illi huwa nstab ħati mill-Qorti tal-Maġistrati mhux fid-dawl tal-istqarrija rilaxxjata minnu lill-pulizija, iżda a bażi tal-ammissjoni tiegħu fil-proċeduri. Effettivament din il-Qorti tinnota illi dejjem tibqa' kunsiderazzjoni determinanti kemm l-istqarrija rilaxxjata mingħajr il-jedd ta' aċċess għall-avukat, ikollha impatt fuq l-eżitu tal-proċeduri, jew fi kliem ieħor fuq is-sejbien ta' ħtija tal-imputat.

Il-Qorti qed tqis ukoll illi fis-sentenza tagħha tas-7 ta' Jannar 2020 fl-ismijiet **<u>Il-Pulizija vs Carmel Polidano, Michael Mercieca, *Omissis*</u>**, il-Qorti tal-Appell Kriminali għamlet rassenja tal-ġurisprudenza l-iżjed riċenti, kemm tal-Qrati Maltin kif ukoll tal-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem dwar din il-kwistjoni u rrikonixxiet illi kien hemm tibdil sostanzjali fid-deċiżjonijiet mogħtija mill-Qorti Ewropea dwar dan il-punt. Il-Qorti għamlet referenza għal **<u>Beuze v. Belgium</u>**, kif ukoll għas-sentenzi tal-Qrati Maltin li rreferew għal din id-deċiżjoni, fosthom **<u>Il-Pulizija vs Maximilian Ciantar</u>** tal-Qorti tal-Appell Kriminali tas-27 ta' Frar 2019, fejn il-Qorti straħet fuq l-istqarrija tal-imputat, <u>abbinata ma' provi oħrajn</u>, minkejja li l-imputat ma ngħatax id-dritt li jkun assistit minn avukat waqt l-interrogatorju tiegħu, fil-waqt illi kien ingħata l-jedd għall-parir legali qabel tali interrogatorju, **<u>Paul Anthony Caruana vs Avukat Ġenerali et</u>** fuq ċitata, kif ukoll **<u>Stephen Pirotta vs Avukat Ġenerali et</u>** tas-27 ta' Settembru, 2019 fejn il-Qorti Kostituzzjonali sabet li r-rikorrenti ma ġarrab ebda ksur tal-jedd tiegħu għal smiegħ xieraq bil-fatt illi ma kienx ingħata l-għajnuna ta' avukat waqt l-interrogazzjoni tiegħu u dan wara li kkunsidrat illi:

> "Fil-każ tallum ma jista' jkun hemm ebda dell ta' dubju li l-attur kien ħati tal-imputazzjonijiet imressqa kontra tiegħu, kif wara kollox għarfet l-ewwel qorti stess. L-ewwel qorti għarfet ukoll illi l-qrati ta' ġurisdizzjoni kriminali waslu għall-konklużjoni tal-ħtija tal-attur <u>bis-saħħa ta' xiehda oħra barra l-istqarrija tiegħu</u>. Meqjus il-proċess kriminali fl-intier tiegħu, ma jistax jingħad illi l-attur ma ngħatax smigħ xieraq: kellu għarfien tal-provi kollha mressqa kontrih u ma ntweriex li nżamm mistur xi tagħrif li kellha l-pulizija; kellu għajnuna ta' avukat waqt il-proċess quddiem il-qorti; kellu fakoltà jressaq xhieda u jagħmel konto-eżami tax-xhieda tal-prosekuzzjoni; instab ħati bis-saħħa ta' xiehda oġġettiva li, ukoll jekk ma tqisx l-ammissjoni tiegħu, rabtitu mal-inċident u ma setgħetx tħalli dubju dwar il-ħtija tiegħu." [sottolinear ta' din il-Qorti]

Il-Qorti tal-Appell Kriminali rreferiet ukoll għas-sentenza mogħtija fl-ismijiet **Farrugia vs. Malta**, reża finali fis-7 ta' Ottubru 2019, mill-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem, li wkoll ikkonfermat il-posizzjoni li ttieħdet fil-każ ta' Beuze u kompliet hekk:

> "Illi l-izvillup fl-interpretazzjonijiet dwar il-jedd ta' smiegh xieraq kif moghtija mill-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem fosthom fis-sentenzi sucitati fl-ismijiet 'Beuze vs Belgium' moghtija mill-Grand Chamber u s-sentenza tal-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem fl-ismijiet 'Farrugia vs. Malta' gia gie rifless fil-pozizzjoni li l-Qorti Kostituzzjonali u l-Prim'Awla tal-Qorti Civili (Sede Kostituzzjonali) qeghdin jiehdu meta jikkunsidraw jekk kienx hemm ksur tal-jedd ta' smiegh xieraq. Jirrizulta li hemm zvillup fis-sens li l-fatt li stqarrija tkun ittiehdet minghajr il-prezenza tal-Avukat skont dawn l-ahhar sentenzi mhumiex awtomatikament jigu kkunsidrati bhala li jiksru d-dritt ghal smiegh xieraq izda li qieghed jittiehed kont tal-proceduri fit-totalita' taghhom sabiex jigi determinat jekk kienx hemm lezzjoni o meno tad-dritt ghal smiegh xieraq."

Hawnhekk il-Qorti rreferiet ukoll għas-sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili (sede Kostituzzjonali) tas-17 ta' Ottubru 2019, fl-ismijiet **Ir-Repubblika ta' Malta vs Martino Aiello** u dan wara referenza kostituzzjonali li saret lilha mill-Qorti tal-Appell Kriminali fid-9 ta' April 2018, liema referenza ġiet deċiża billi l-Qorti ddikjarat illi:

> "fic-cirkostanzi tal-kaz mhux ser ikun jirrizulta ebda lezjoni tad-dritt fondamentali tal-akkuzat Martino Aiello ghal smigh xieraq kif sancit bl-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta u l-artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea ghall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fundamentali jekk isir uzu fil-guri kontra tieghu mill-istqarrija li huwa rrilaxxja lil pulizija fid-dsatax (19) ta' Ottubru tas-sena elfejn u erbatax (2014) ...".

Dan wara li l-istess Prim'Awla tal-Qorti Ċivili (sede Kostituzzjonali) ikkunsidrat illi dan il-każ kien kemmxejn differenti minn dak ta' Aldo Pistella, fuq ċitat, in kwantu kuntrarjament għal Pistella, Aiello kien irrinunzja għad-dritt tiegħu li jikkonsulta ma' avukat qabel l-interrogatorju tiegħu u ma ġiex muri li huwa xtaq li jkollu avukat preżenti waqt l-interogazzjoni. In oltre fil-fehma tal-Qorti, ir-rikorrenti naqas milli juri li huwa kellu jitqies bħala persuna vulnerabbli u lanqas irriżultat xi prova fis-sens illi ċ-ċirkostanzi li fihom ittieħdet l-istqarrija kienu għalih intimidanti. Ir-rikorrenti lanqas ma attakka l-volontarjeta` tal-istqarrija tiegħu u ma qajjem l-ebda lment dwar l-istess stqarrija, iżda talab lill-Qorti Kriminali sabiex ikun jista' jressaq eċċezzjoni dwar l-inammissibilità tal-istqarrija biss minħabba dak deċiż mill-Qorti Ewropea fil-każ ta' Borg.

Finalment, qieset ukoll illi kien fl-interess pubbliku li jiġi investigat u mressaq sabiex jiġi ġudikat mill-Qrati ta' ġurisdizzjoni kriminali stante li nqabad *in flagrante* jittraffika d-droga f'Malta. Din is-sentenza ġiet ikkonfermata mill-Qorti Kostituzzjonali permezz tas-sentenza tagħha tas-27 ta' Marzu 2020, fejn l-istess Qorti qieset ukoll illi:

> "21. L-istqarrija in kwistjoni m'hijiex l-unika prova għal dak li jirrigwarda x'ġara fit-18 ta' Ottubru, 2014. Mill-atti tal-proċeduri kriminali jirriżulta li l-appellant kien qiegħed isuq il-vettura li fiha nstabet id-droga. Kif il-vettura niżlet minn fuq il-catamaran twaqqfet mill-pulizija li għamlu tfittxija u sabu d-droga fil-vettura. L-appellant stess meta xehed fis-seduta tad-9 ta' Jannar, 2019 quddiem l-ewwel Qorti, qal li l-pulizija arrestawh meta kellu d-droga." [sottolinear ta' din il-Qorti]

Is-sentenzi fuq ċitati huma lkoll konkordi f'aspett speċifiku u ċioe` li f'kull każ l-istqarrija ma kinitx l-unika prova mressqa in sostenn tal-akkużi dedotti.

Fis-sentenza tagħha **Il-Pulizija vs Carmel Polidano et** imbagħad, il-Qorti tal-Appell Kriminali kkonkludiet illi:

> "Din il-Qorti temfasizza li d-dritt li suspettat ikollu Avukat prezenti minn stadju bikri tal-investigazzjoni mhijiex limitata ghal persuni kkunsidrati vulnerabbli. Anke persuni li kellhom diversi kundanni precedenti kontra taghhom u li ghalhekk huma intizi fil-mod ta' kif jittiehdu l-interogazzjonijiet kif ukoll persuni li l-Avukat Generali jirreferi ghalihom bhala b'esperjenza f'varji oqsma tan-negozju ukoll ghandhom dritt li jkollhom Avukat prezenti minn stadju bikri tal-investigazzjoni. Il-ligi ma tiddistingwix bejn persuna u ohra. Huwa d-dritt ta' kull persuna li jkun assistit minn Avukat anke matul l-interrogazzjoni. Mhuwiex kontestat li fiz-zmien li ttiehdu l-istqarrijiet kif ukoll ix-xhieda ta' uhud mill-akkuzati quddiem l-espert Vincent E. Ciliberti fl-istadju tal-inkjesta, l-ligi ma kinitx taghti jedd lil suspettati biex ikollhom Avukat prezenti waqt it-tehid tal-istqarrija. Biss pero' issa li l-ligi tipprovdi ghal dan id-dritt, huwa rikonoxxut u accettat li d-dritt ghal smiegh xieraq ghandu jigi rispettat minn stadju bikri tal-investigazzjoni.
>
> Din il-Qorti filwaqt li tirrikonoxxi li kien hemm zvilupp sinifikattiv f'dawn l-ahhar xhur, fejn il-Qrati qeghdin iharsu lejn il-proceduri fit-totalita' taghhom sabiex jigi deciz jekk kienx hemm lezzjoni tad-dritt ghal smiegh xieraq, din il-Qorti tissotolinea li bl-ebda mod ma hemm uniformita' fil-kunsiderazzjonijiet u decizjonijiet tal-Qrati dwar jekk stqarrijiet u dikjarazzjonijiet mehuda matul l-investigazzjoni minghajr id-dritt tal-prezenza tal-Avukat jilledux id-dritt ghal smiegh xieraq. Din il-Qorti ma ghandha l-ebda kompetenza biex tiddeciedi dwar lezjoni o meno ta' dritt fundamentali izda trid tiddeciedi biss jekk ghandhiex tiehu in konjizzjoni

stqarrijiet u dikjarazzjonijiet ohra fl-istadju tal-investigazzjoni minghajr id-dritt li suspettati jkunu assistiti minn Avukat. Din il-Qorti ghalhekk tqis li gialadarba qieghdin fi stadju ta' revizjoni, filwaqt li bl-ebda mod ma hija tiddikjara li sehh xi ksur tad-dritt ghal smiegh xieraq, tiddeciedi li sabiex ma jkunx hemm ir-riskju ta' xi ksur, kwalunkwe dikjarazzjoni, stqarrija jew xhieda moghtija mill-imputati Carmel Polidano, Michael Mercieca u Muhammad Saleem fl-istadju tal-investigazzjoni u l-inkjesta minghajr il-prezenza tal-Avukat bhala inammissibli."

Irid jingħad ukoll illi riċentement fis-sentenza tagħha tas-27 ta' Jannar 2021, fl-ismijiet **<u>Morgan Onuorah vs L-Avukat tal-Istat</u>**, il-Qorti Kostituzzjonali qalet hekk dwar l-istqarrija rilaxxjata mir-rikorrenti fid-19 ta' Frar 2010, meta allura persuna suspettata kellha l-jedd li titkellem ma' avukat biss qabel l-interrogazzjoni tagħha:

"26. Kif diġa` issemma, il-fatt waħdu li saret l-interrogazzjoni mhux fil-presenza ta' avukat ta' fiduċja tal-attur m'huwiex biżżejjed sabiex jagħti lok għall-ksur tad-dritt fundamentali ta' smigħ xieraq. <u>Madankollu l-użu ta' dik l-istqarrija fil-proċeduri kriminali, li fiha l-attur ammetta għal uħud mir-reati li akkużat biha, taf twassal sabiex iseħħ dak il-ksur tal-jedd fundamentali.</u> Dan iktar u iktar meta tikkunsidra l-ġurisprudenza ampja tal-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem li issa ilha s-snin tirrepeti l-istess insenjament. [sottolinear ta' din il-Qorti]

27. Li s-suspettat jitkellem ma' avukat qabel l-interrogazzjoni, l-assistenza ta' avukat wara li tkun saret l-interrogazzjoni u n-natura *adversarial* tal-kawża kriminali sussegwenti, m'humiex garanzija adegwata li jirrimedjaw għad-difett li s-suspett ma kienx assistit minn avukat waqt l-interrogazzjoni li saret meta kien taħt arrest. Fis-sentenza riċenti <u>Mehmet Zeki Celebi v. Turkey</u> (App. 27583/07) il-QEDB kompliet tisħaq:

> *"57. The onus will be on the Government to demonstrate convincingly why, exceptionally and in the specific circumstances of the case, the overall fairness of the trial was not irretrievably prejudiced by the restriction on access to legal advice. The Court also reiterates that <u>it is only in very exceptional circumstances</u> that it can conclude that a given trial has not been prejudiced by the restriction of an applicant's right of access to a lawyer (see Dimitar Mitev v. Bulgaria, no. 34779/08, 71, 8 March 2018)".*

28. Irrispettivament taqbilx mar-raġunament ta' dik il-Qorti internazzjonali, jibqa' l-fatt li l-ġurisprudenza kienet ċara meta ngħatat is-sentenza ta' Salduz f'Novembru 2008 fis-sens li n-nuqqas ta' assistenza ta' avukat waqt interrogazzjoni tal-pulizija kienet difett proċedurali. Dan għalkemm bis-sentenza <u>Ibrahim and Others v. the United Kingdom</u> tat-13 ta' Settembru 2016, il-Grand Chamber għamlet enfażi fuq l-'*overall*

fairness' tal-proċeduri kriminali u fis-sentenza Beuze v. Belgium tad-9 ta' Novembru 2018 l-istess qorti kompliet tiċċara kif kellu jiġi applikat dak il-prinċipju.

29. Fl-aħħar mill-aħħar il-qrati domestiċi ma jistgħux jippermettu li f'proċeduri kriminali li għadhom pendenti jitħallew stqarrijiet li jkunu saru fl-assenza ta' avukat u li l-QEDB ilha tiddeskrivih bħala difett proċedurali bil-periklu manifest li dak il-fatt jikkontamina l-proċess kriminali kollu. Illum il-ġurnata hi l-istess Qorti Kriminali li qegħda taddotta din il-posizzjoni f'deċiżjonijiet preliminari li qegħdin jingħataw (hekk per eżempju **r-Repubblika ta' Malta v. Rosario Sultana** deċiżjoni tat-23 ta' Settembru 2020 u **r-Repubblika ta' Malta v. Rosario Militello** tat-3 ta' Diċembru 2019). [sottolinear ta' din il-Qorti]

30. Kien id-dmir tal-Gvernijiet differenti matul is-snin li jaġġornaw ruħhom mas-sentenzi tal-Qorti Ewropea u ma jistennewx sal-2016 sabiex jintroduċu disposizzjoni fil-Kodiċi Kriminali li s-suspettat għandu jedd għall-assistenza ta' avukat waqt l-interrogazzjoni li ssir meta jkun fil-kustodja tal-pulizija. Emenda li saret sabiex tittrasponi d-disposizzjoni tad-Direttiva 2013/48/UE tal-Parlament Ewropew (ara Art. 355AT tal-Kodiċi Kriminali), li fost miżuri oħra assigurat id-dritt tas-suspettat għall-assistenza ta' avukat waqt l-interrogazzjoni mill-pulizija.

Għal dawn il-motivi tiċħad l-appell, b'dan li tagħti direzzjoni lill-Qorti Kriminali sabiex fil-proċeduri kriminali *The Republic of Malta v. Izuchukwu Morgan Onourah* (att ta' akkuża numru 11/2015) ma tippermettix l-użu bħala prova tal-istqarrija li l-appellant kien ta waqt li kien fil-kustodja tal-pulizija."

Fid-dawl ta' din l-aħħar sentenza b'mod partikolari, il-Qorti jidhrilha illi m'għandhiex tistrieħ fuq l-istqarrija tal-imputat u qegħda tiskartaha.

Ikkunsidrat ukoll:

Jirriżulta kemm mix-xhieda tal-imputat odjern, kif ukoll mit-trattazzjoni finali tad-difiża, illi l-imputat mhuwiex qed jikkontesta illi huwa nstab fil-pussess ta' ħames pakketti bid-droga eroina. Dak li qed jikkontesta l-imputat madankollu huwa illi tali droga nstabet f'tali ċirkostanzi li juru li din ma kinitx għall-użu esklussiv tiegħu, u għalhekk, fi kliem ieħor, l-imputat jgħid illi din id-droga kienet intiża biss għall-użu personali tiegħu. Fuq dan il-binarju, id-difiża ssostni fit-trattazzjoni finali tagħha, illi l-Prosekuzzjoni ma rnexxilhiex tipprova, fil-grad li trid il-liġi, illi dik id-droga ma kinitx intiża għall-użu esklussiv tal-imputat.

Dwar ir-reat mertu <u>tal-ewwel imputazzjoni</u>, kif ġie ritenut fis-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fit-12 ta' Mejju 2005, fl-ismijiet **<u>Il-Pulizija vs Marius Magri</u>**:

> "Illi dawn il-każijiet mhux l-ewwel darba li jippreżentaw ċerta diffikolta` biex wieħed jiddetermina jekk id-droga li tkun instabet kienitx intiża għall-użu personali jew biex tiġi spaċċjata. Il-prinċipju regolatur f'dawn il-każijiet hu li l-Qorti trid tkun sodisfatta lil hinn minn kull dubbju dettat mir-raġuni w a bazi tal-provi li jinġabu mill-prosekuzzjoni li l-pussess tad-droga in kwistjoni ma kienx għall-użu esklussiv (jiġifieri għall-użu biss) tal-pussessur. Prova, ossia ċirkostanza waħda f'dan ir-rigward tista', skond iċ-ċirkostanzi tal-każ tkun biżżejjed."

Illi pero` kif intqal ukoll mill-Qorti tal-Appell Kriminali fis-sentenza tagħha tat-23 ta' Mejju 2002, fl-ismijiet **<u>Il-Pulizija vs Brian Caruana</u>**:

> "kull kaz hu differenti mill-ieħor u jekk jirriżultawx iċ-ċirkostanzi li jwasslu lill-ġudikant għall-konvinzjoni li droga misjuba ma tkunx għall-użu esklussiv tal-akkużat, fl-aħħar mill-aħħar hija waħda li jrid jagħmilha l-ġudikant fuq il-fattispecji li jkollu quddiemu w ma jistax ikun hemm xi "hard and fast rule" x'inhuma dawn iċ-ċirkostanzi indikattivi. Kollox jiddependi mill-assjem tal-provi w mill-evalwazzjoni tal-fatti li jagħmel il-ġudikant u jekk il-konkluzjoni li jkun wasal għaliha il-ġudikant tkun perfettament raġġunġibbli bl-użu tal-loġika w l-buon sens u bażata fuq il-fatti, ma jispettax lil din il-Qorti li tissostitwiha b'oħra anki jekk mhux neċessarjament tkun l-unika konkluzzjoni possibbli".

Kif ingħad iżjed 'il fuq, l-imputat instab fil-pussess ta' ħames pakketti kontenenti d-droga eroina. Stante illi d-difiża qablet illi s-sustanza in kwistjoni kienet fil-fatt droga eroina, ma ġiex maħtur espert forensiku sabiex janalizza l-istess sustanza u kif solitament isir, jindika l-piż tal-istess, bir-riżultat illi l-Qorti m'għandhiex l-ammont preċiż tad-droga li nstabet fil-pussess tal-imputat jew kif din kienet maqsuma. Biss fix-xhieda tiegħu, l-imputat ikkonferma illi huwa kellu ħames pakketti bl-eroina, liema pakketti huwa kien akkwistahom bil-prezz ta' għaxar Liri Maltin il-wieħed. Kif inhu magħruf fid-dinja tad-droga, pakkett ta' Lm10 solitament jikkontjenti bejn 0.1 u 0.2 grammi, kif anke kkonfermat mill-istess imputat, li jgħid illi huwa kien jikkonsma pakkett ta' ċirka 0.1 gramma l-wieħed. Jgħid ukoll fix-xhieda tiegħu, illi huwa kien jieħu l-*methadone* filgħodu u wara nofsinhar kien jieħu d-droga ossia pakkett jew żewġ pakketti eroina kuljum u ġieli anke aktar. Jgħid in oltre illi kien għadu kif xtara d-droga li nstabet fil-pussess tiegħu xi tlett kwarti qabel. In olte skont hu, meta ġie mwaqqaf mill-pulizija kien għadu kemm ġej mill-ispiżerija, kien sejjer ikellem ħabib tiegħu u

wara jmur jieħu l-eroina. L-imputat jgħid illi ġie mwaqqaf mill-pulizija għall-ħabta tal-5.00 p.m. jew il-5.30 p.m.

Il-Qorti hawnhekk tagħmel referenza għall-messaġġi li ntbagħtu mill-*mobile phone* Nokia 5140 misjub fil-pussess tal-imputat dakinhar tal-10 ta' April 2006 – messaġġ minnhom intbagħat fil-ħin tas-18:20:26[17] u ieħor intbagħat fi spazju ta' żewġ minuti u ċioe` fis-18:22:16[18]. L-istess messaġġi ntbagħtu lill-istess numru 9928 8927. Il-Qorti tirrileva illi l-ħinijiet li fihom intbagħtu dawn il-messaġġi ma jħallux dubju illi l-imputat ma twaqqafx mill-pulizija fil-ħin minnu ndikat fix-xhieda tiegħu, għaliex li kieku dan kien il-każ, la darba ġie mwaqqaf u arrestat u l-*mobile phones* ġew elevati mill-pussess tiegħu, żgur illi ma kienx ser ikun possibbli għalih li jibgħat dawn il-messaġġi, u aktar u aktar jikteb illi "*Still waiting for it as soon as i have it i pass by*".[19] Huwa aktar verosimili għalhekk dak indikat fix-xhieda tal-Ispettur Pierre Grech, illi l-imputat twaqqaf mill-pulizija għall-ħabta tat-7:45 p.m. In oltre, it-test tal-messaġġi mibgħuta fl-10 ta' April 2006 aktar juru illi l-imputat kien qiegħed jistenna li jkollu f'idejh id-droga, biex imbagħad imur biha għand min kellu jmur. Dan qed jingħad ukoll fil-kuntest ta' messaġġi oħrajn u ċirkostanzi li l-Qorti ser tagħmel il-kunsiderazzjonijiet tagħha dwarhom iżjed 'l isfel. Dawn l-istess messaġġi, flimkien mal-fatt illi l-imputat jgħid illi huwa akkwista d-droga madwar tliet kwarti qabel ġie mwaqqaf, iżjed juru illi wara li xtara d-droga, l-imputat kien sejjer biha għand min kellu jmur skont ma' qal hu stess fil-messaġġ li bagħat fl-10 ta' April 2006 fil-ħin tas-18:22:16, meta sussegwentement ġie mwaqqaf mill-pulizija.

L-imputat jgħid illi huwa xtara l-pakketti bl-eroina li nstabu fil-pussess tiegħu bil-prezz ta' Lm10 il-wieħed, li jfisser illi huwa kien għadu kif nefaq Lm50. F'dan ir-rigward jibda biex jingħad illi jirriżulta sodisfaċentement ippruvat, kemm mix-xhieda tiegħu, kif ukoll mix-xhieda ta' Dr. Anna Maria Vella, illi fiż-żmien in kwistjoni l-imputat kien jabbuża mid-droga eroina u dwar dan il-Qorti tqis ukoll illi l-imputat kellu fil-pussess tiegħu għaxar siringi ġodda, li wkoll jinkwadra mal-fatt illi l-imputat kien jabbuza mid-droga. F'dan il-kuntest, tqis ukoll ir-raġuni li ta l-imputat dwar in-numru ta' siringi illi kellu fuqu bħala waħda plawsibbli u verosimili fiċ-ċirkostanzi. Jibqa' l-fatt madanakollu illi anke jekk jirriżulta ppruvat illi l-imputat kien huwa stess jagħmel użu mid-droga, bħal f'dan il-każ, u anke jekk mhux b'mod sporadiku, dan ma jeskludix neċessarjament illi d-droga li nstabet fil-pussess tiegħu ma kinitx għall-użu esklussiv tiegħu jew fi kliem ieħor, iwassal neċessarjament għall-konklużjoni illi tali droga kienet kollha intiża għalih. Huwa proprju għal din ir-raġuni li l-Qorti għandha tevalwa ċ-ċirkostanzi kollha li fiha tinstab id-droga, sabiex tara jekk dawn humiex tali li jistgħu jwassluha lil hinn minn kull dubju raġjonevoli illi dik id-droga ma kinitx għall-

[17] Ara a fol. 66 tal-proċess.
[18] Ara a fol. 70 tal-proċess.
[19] Ara a fol. 70 tal-proċess.

użu esklussiv tal-pussessur. Għalkemm l-ammont ta' droga misjub jista' jkun indikattiv, biss ammont anke żgħir ta' droga ma jeskludix il-pussess aggravat ta' dik l-istess droga.

F'dan il-każ apparti li l-imputat kien fil-pussess ta' ħames pakketti bl-eroina, il-Qorti tqis bħala ċirkostanza ferm importanti u indikattiva l-fatt illi huwa nstab ukoll fil-pussess ta' mitejn, ħamsa u disgħin Liri Maltin (Lm295).

F'dan ir-rigward jibda biex jingħad illi fix-xhieda tiegħu l-imputat jgħid illi huwa kien jaħdem bħala kok u li kien jaqla' madwar sittin jew sebgħin Liri Maltin fil-ġimgħa. In kontro-eżami jgħid illi dan kien l-uniku impjieg tiegħu. Dan ifisser illi f'xahar l-imputat kien jipperċepixxi ċirka bejn mitejn u erbgħin Lira Maltin u mitejn u tmenin Lira Maltin. Jgħid ukoll illi huwa kien jieħu pakkett jew tnejn droga kuljum u ġieli iżjed. Jekk wieħed joqgħod fuq ix-xhieda tal-imputat li dakinhar xtara ħames pakketti bil-prezz ta' għaxar Liri Maltin il-wieħed, dan ifisser illi huwa kien jonfoq minn sebgħin sa mija u erbgħin Lira Maltin fuq droga fil-ġimgħa – ammont dan li fl-aħjar ipotesi għall-imputat, diġa' jekwivali għall-paga li kien jipperċepixxi f'ġimgħa u fl-agħar ipotesi, jekwivali għad-doppju ta' dak li kien idaħħal mill-impjieg tiegħu. Terġa' u tgħid, imbagħad, l-imputat jgħid ukoll illi dak iż-żmien huwa kellu l-vizzju tal-logħob u fi kliemu "*kont nilgħab ħafna*". Jgħid ukoll illi kien isellef ammonti żgħar ta' flus lil xi nies meta dawn kienu jinqabdu mingħajr flus. Il-Qorti tgħid mingħajr tlaqliq illi ma ssibx din il-parti tax-xhieda tal-imputat bħala kredibbli jew verosimili, iżda hija pjuttost intiża sabiex l-imputat jipprova jiġġustifika l-messaġġi li hemm fuq il-*mobile phone* tiegħu, fejn il-mittenti diversi drabi jitlob il-flus. Dan qed jingħad ukoll għaliex fil-pussess tal-imputat instab *mobile phone* ieħor, mingħajr *Sim Card*, li skont hu, kien ta' terza persuna li tagħtu l-istess *mobile phone* bħala garanzija wara li sellifha Lm10. Fiċ-ċirkostanzi, il-Qorti ma tqisx illi dan huwa verosimili.

Il-Qorti jidhrilha illi huwa għal kollox improbabbli u inverosimili li bniedem li jkollu l-vizzju tad-droga f'entita' tali li jgħid li kellu l-imputat u li jikkonsma d-droga f'tali ammonti li tħallih mingħajr għajxa ta' lejla u terġa' u tgħid ikollu wkoll il-vizzju tal-logħob – u hawn il-Qorti ma tistax tifhem minn fejn l-imputat kien iġib il-flus sabiex ikun jista' jilgħab ħafna kif jgħid hu fix-xhieda tiegħu – isellef il-flus lil terzi persuni! Ċertament illi fil-posizzjoni tiegħu l-imputat la kellu minn fejn jilgħab ħafna u wisq inqas biex isellef il-flus. Persuna li jkollha vizzju tali ta' droga, kif jgħid l-imputat, b'tali mod li kien isibha diffiċli biex isib il-vina u għalhekk wara użu ripetut ta' droga, jara kif jagħmel biex ikollu biżżejjed flus għall-vizzju tiegħu u mhux isellef il-flus lil terzi persuni. Terġa' u tgħid imbagħad l-imputat instab fil-pussess ta' mitejn u ħamsa u disgħin Liri Maltin, wara li, skont hu, kien għadu kif nefaq ħamsin Lira Maltin fuq id-droga eroina li nstabet fil-pussess tiegħu, li jfisser li l-imputat dakinhar, ftit mumenti

qabel l-arrest tiegħu, kellu tlett mija, ħamsa u erbghin Lira Maltin – ammont dan li jissupera d-dħul mill-impjieg tiegħu f'xahar sħiħ.

In oltre numru ta' messaġġi fuq il-*mobile phone* tal-imputat huma ndikattivi ta' spaċċ ta' droga:

28 ta' Jannar 2005:	"*No thats what I have no one has complained about it every one said its very good*" – a fol. 75
9 ta' Jannar 2006:	"*Ok but half will be at 15 lira*" – a fol. 72A
26 ta' Jannar 2006:	"*Hi mickey that stuff that i have is good you have to break it properly*" – a fol. 81
22 ta' Marzu 2006:	"*I need the money today because I need to pay my man*" – a fol. 78
4 ta' April 2006:	"*If you need the half I have it*" – a fol. 76A
10 ta' April 2006	"*Still waiting for it as soon as I have it I pass by*" – a fol. 70

L-akkuża tirreferi għal jum partikolari u ċioe` dak tal-10 ta' April 2006. Id-difiża tissottometti illi l-messaġġi estrapolati minn fuq il-*mobile phone* jirrisalu mhux biss għall-jum tal-inċident, iżda wkoll għall-ġranet u xhur qabel u għalhekk fil-fehma tagħha dawn il-messaġġi m'għandhomx iservu bħala prova u għandhom jiġu skartati. Madankollu, jeħtieġ illi l-Qorti tagħmel evalwazzjoni taċ-ċirkostanzi kollha tal-każ. Li kieku għall-grazzja tal-argument, il-Qorti kellha tistrieħ biss fuq il-messaġġi mibgħuta fl-10 ta' April 2006, il-kontenut ta' dawk il-messaġġi flimkien maċ-ċirkostanzi kif seħħew fil-jum in kwistjoni huma biżżejjed sabiex il-Qorti tasal tiġbed il-konklużjonijiet tagħha illi d-droga fil-pussess tal-imputat ma kinitx intiża għall-użu esklussiv tiegħu. Imbagħad, jekk il-Qorti tmur oltre u tara l-assjem tal-provi, mhux biss dawk favur l-imputat u ċioe` dawk illi jikkonfermaw illi huwa kellu l-vizzju tad-droga, iżda tqis ukoll il-provi li jmorru kontra t-teżi tal-imputat, allura l-messaġġi fuq riprodotti, fl-assjem tagħhom u flimkien maċ-ċirkostanzi kollha tal-każ kif żvolġew fl-10 ta' April 2006, il-Qorti aktar u aktar isaħħaħ il-fehma tagħha illi l-imputat ma kienx sejjer jagħmel biss użu minn dik id-droga.

Id-difiża tikkontendi wkoll illi xi messaġġi fuq il-*mobile phone* setgħu ma ntbagħtux mill-imputat innifsu u dan għaliex kif xehed l-istess imputat, il-*mobile phone* tiegħu ġieli wżatu l-mara tal-imputat jew it-tifla tagħha. Huwa minnu illi hemm messaġġi li jindikaw illi ma bagħthomx l-imputat. Biss, kif xehed ukoll l-

istess imputat huwa kien jgħix mal-mara tiegħu sporadikament u allura l-*mobile phone* kien aktar ikun fuqu milli disponibbli għall-użu tal-mara jew it-tifla tagħha. L-imputat jgħid ukoll illi ġieli sellef il-*mobile phone* lil dak u lill-ieħor għaliex forsi jkollhom bżonn jibagħatu messaġġ jew jagħmlu telefonata. Biss il-Qorti tqis illi din il-verżjoni tirrażżenta l-fieragħ u hija ntiża biss sabiex l-imputat jipprova jiskolpa ruħu mir-reat kif addebitat lilu.

Mill-kumpless taċ-ċirkostanzi riżultanti mill-atti proċesswali, għalhekk, il-Qorti tqis illi jirriżulta sodisfaċentement ippruvat illi d-droga eroina misjuba fil-pussess tal-imputat ma kinitx għall-użu esklussiv tiegħu u illi l-ewwel imputazzjoni tirriżulta ppruvata fil-grad li trid il-liġi.

Permezz tat-tieni imputazzjoni, l-imputat qed jiġi akkużat ukoll talli huwa reċidiv ai termini tal-Artikoli 49 u 50 tal-Kodiċi Kriminali u dan permezz ta' sentenza ta' din il-Qorti, kif diversament preseduta mill-Maġistrat Dr. Consuelo Scerri Herrera tal-15 ta' Mejju 2002, kopja formali ta' liema sentenza ġiet esebita mill-Prosekuzzjoni. Mill-istess sentenza li ġġib l-ismijiet 'Il-Pulizija (Spettur Raymond D'Anastasi) vs Gaetano Azzopardi', jirriżulta illi n-numru tal-karta tal-identita` tal-imputat f'dik is-sentenza huwa identiku għal dak tal-imputat odjern u għalhekk il-Qorti hija sodisfatta illi l-istess sentenza ngħatat proprju fil-konfront tal-istess imputat. Permezz ta' din is-sentenza, l-imputat instab ħati tal-akkużi kollha kif dedotti kontra tiegħu a tenur tal-Artikoli 338(bb), 221(1) u 342 tal-Kodiċi Kriminali u ġie kkundannat iħallas multa fl-ammont ta' erbgħin Lira Maltin.

Id-difiża tikkontendi fir-rigward ta' dan l-addebitu illi l-Prosekuzzjoni kellha ġġib il-prova illi s-sentenza esebita għaddiet in ġudikat u li għalhekk ma sarx appell minnha.

Il-Qorti hawnhekk tagħmel referenza għas-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali tal-14 ta' Lulju 2020, fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Michael Micallef**, fejn il-Qorti qalet hekk dwar sentenza esebita mill-Prosekuzzjoni, li permezz tagħha l-appellant f'dak il-każ kien ingħata liberazzjoni kundizzjonata:

> "42. Illi għal dak li jirrigwarda t-tielet imputazzjoni, l-appellant ġie mixli wkoll talli kiser il-kundizzjonijiet ordni tal-libertà kundizzjonata li kienet ġiet mposta fuqu permezz ta' sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati datata 25 ta' Jannar 2010. Din il-liberta' kundizzjonata kienet tiddekorri għal tnax-il xahar mill-25 ta' Jannar 2010 u ċioe għal żmien sena. Issa r-reati allegatament kommessi mill-appellant f'dan il-każ seħħew fis-26 ta' Marzu 2010 u ċioe' entro s-sena mid-data tas-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati.

43. Il-Qorti tal-Maġistrati rat li l-Prosekuzzjoni preżentat fl-atti kopja ta' dik is-sentenza li minnha kien jirriżultaw il-konnotati identiċi għal dawk tal-appellant; kif ukoll li verament kienet ikkundannatu għall-ordni ta' liberazzjoni kondizzjonata għal perjodu ta' sena dekorribbli mill-25 ta' Jannar 2010. Iżda jibqa' l-fatt li l-Prosekuzzjoni f'dan il-każ ma provdiet ebda prova li turi jekk dik is-sentenza kienetx tagħmel stat kontra l-appellant fis-sens kienetx *res iudicata* kontra tiegħu jew kienetx għadha soġġetta għal xi appell fil-jum li fih l-appellant ikkometta d-delitti msemmija aktar il-fuq, b'mod għalhekk li fil-mument li huwa kkommetta dawn id-delitti dik is-sentenza kienet għadha mhix stat fuqu.

44. B'referenza għall-fedina penali tal-appellant ma jidhirx lanqas li dan id-dubbju ġie ċċarat peress illi m'hemm l-ebda referenza għal jekk din is-sentenza ġietx appellata minnu. Lanqas il-fatt illi s-sentenza in kwistjoni ġiet ippreżentata mill-Prosekuzzjoni nhar il-15 ta' Diċembru 2014 ma teskludi li seta' kien hemm sentenza tal-appell li ikkonfermat o meno din is-sentenza fil-frattemp. B'hekk jibqa' fatt mhux magħruf u mhux ikkonfermat għal din il-Qorti jekk filfatt it-terminu prefiss tal-liberta' kundizzjonata kinitx qed tiddekorri dakinhar tar-reati abbinati ma dan il-każ, u jekk allura l-appellant effettivament kisirx dan it-terminu prefiss bl-azzjonijiet tiegħu.

45. Għal dawn ir-raġunijiet din il-Qorti ser tillibera lill-appellant mit-tielet imputazzjoni miġjuba kontra tiegħu …".

Fil-każ odjern, ma saritx il-prova mill-Prosekuzzjoni illi s-sentenza in kwistjoni, mogħtija fil-konfront tal-imputat, għaddiet in ġudikat. Biss il-fedina penali tal-imputat, kif aġġornata sa April 2006, tindika l-kundanna in kwistjoni, kif ukoll illi l-piena pekunjarja li ġie kkundannat iħallas, effettivament tħallset minnu, li juri għalhekk illi l-imputat baqa' ma appellax minn din is-sentenza.

F'dan ir-rigward, il-Qorti tagħmel ukoll referenza għas-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali tat-28 ta' Ġunju 2017, fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Joseph Grech**, fejn l-appellat f'dak il-każ ressaq l-aggravju illi l-addebitu tar-reċidiva ma rriżultax pruvat u dan għaliex ilmenta illi l-prova li s-sentenzi esebiti għaddew in ġudikat kellha ssir permezz tar-Reġistratur tal-Qorti, xhud li l-Prosekuzzjoni kienet naqset milli tressaq. Hemmhekk il-Qorti kkonkludiet *inter alia* illi:

> "…di piu' ghalkemm il-fedina penali wahedha kif inghad ma tistax tikkostitwixxi prova sodisfacenti, madanakollu l-Qorti tista' taghmel il-verfiki necessarji meta tigi esebieta sentenza tal-Qorti illi din hija wahda finali billi tara jekk l-istess tinsabx riflessa fil-fedina penali aggornata ta'l-persuna akkuzat."

Għaldaqstant, tqis illi din l-imputazzjoni ġiet sodisfaċentement ippruvata.

Ikkunsidrat ulterjorment:

Għall-fini ta' piena, il-Qorti qegħda tqis fl-ewwel lok, il-fedina penali tal-imputat kif aġġornata sa April 2006, liema fedina penali ma kinitx waħda allarmanti u tikkonsisti f'sejbien ta' ħtija dwar pussess ta' droga, dwar liema l-imputat ingħata liberazzjoni kundizzjonata u dwar ġrieħi ta' natura ħafifa, oltre reati kontravenzjonali, dwar liema, kif ingħad iżjed 'il fuq, l-imputat ġie kkundannat għall-piena pekunjarja. Għalkemm il-Qorti ordnat li tiġi esebita fedina penali aġġornata tal-imputat, din baqgħet ma ġietx esebita mill-Prosekuzzjoni.

Tqis ukoll in-natura serja tal-ewwel imputazzjoni, iċ-ċirkostanzi tal-każ, kif ukoll l-ammont ta' droga in kwistjoni, li ma jirriżultax li kien wieħed allarmanti. In oltre qed tikkunsidra illi minkejja li l-imputat huwa reċidiv, mill-banda l-oħra jirriżulta wkoll mix-xhieda ta' Dr. Anna Maria Vella illi l-imputat għamel progress kbir in kwantu l-vizzju tiegħu tad-droga, tant illi sas-sena 2018, kien ilu ċirka ħames snin ma jagħmel użu mid-droga.

Tqis ukoll illi dan il-każ jirrisali għas-sena 2006. Tenut kont ta' dawn il-kunsiderazzjonijiet, il-Qorti tqis illi piena fil-minimu tkun waħda idonea.

In oltre fir-rigward tal-flus kontanti li nstabu fil-pussess tal-imputat, il-Qorti qed tqis illi għalkemm dawn juru illi l-imputat kien jispaċċa d-droga, mandankollu, mill-provi ma jirriżultax, fil-grad li trid il-liġi, kemm minn dawn il-flus kienu attwalment derivanti mid-droga.

Konklużjoni

Għal dawn il-motivi, il-Qorti wara li rat it-Taqsimiet IV u VI, l-Artikoli 22(1)(a), u 22(2)(b)(i) tal-Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta, ir-Regolament 9 tal-Leġislazzjoni Sussidjarja 101.02, kif ukoll l-Artikoli 49 u 50 tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta, qed issib lill-imputat **Gaetano Azzopardi** ħati tal-imputazzjonijiet miġjuba kontra tiegħu u tikkundannah għal piena ta' sitt xhur priġunerija effettiva u għall-piena ta' multa ta' disa' mitt ewro (€900) li, bl-applikazzjoni tal-Artikolu 14(2) tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta tista' titħallas mill-ħati b'rati mensili u konsekuttivi ta' mitt ewro (€100). L-ewwel pagament għandu jsir fi żmien xahar mil-lum, b'dan illi jekk il-ħati jonqos milli jħallas pagament wieħed, il-bilanċ jiġi dovut minnufih u jiġi konvertit f'piena ta' priġunerija skont il-liġi.

Ai termini tal-Artikolu 533 tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta, tordna lill-ħati sabiex iħallas l-ispejjeż tal-espert Dr. Martin Bajada maħtur f'dawn il-proċeduri, ossia

s-somma ta' tlett mija, sitta u sittin ewro u sittin ċenteżmu (€366.60), liema spejjeż għandhom jitħallsu mill-ħati fi żmien xahar mil-lum.

Tordna d-distruzzjoni tad-droga u tas-siringi esebiti bħala Dok. PG 2 u Dok. PG 4 rispettivament, hekk kif din is-sentenza tgħaddi in ġudikat u dan taħt il-ħarsien tar-Reġistratur li għandu jirrediġi proċess verbal li jiddokumenta l-proċedura tad-distruzzjoni, liema dokument għandu jiġi nserit fl-atti ta' din il-kawża mhux aktar tard minn ħmistax-il jum minn tali distruzzjoni.

Ai termini tal-Artikolu 23(3) tal-Kodiċi Kriminali, tordna l-konfiska tal-mus esebit bħala Dok. PG 5, kif ukoll, ai termini tal-Artikolu 22(2) tal-Kap. 101 tal-Liġijiet ta' Malta, il-konfiska tal-*mobile phones* esebiti bħala Dok. PG 3 favur il-Gvern ta' Malta.

Tordna r-rilaxx favur il-ħati tas-somma ta' mitejn, ħamsa u disgħin Liri Maltin (Lm295) esebita bħala Dok. PG 6.

Natasha Galea Sciberras
Maġistrat